

Vabariigi Valitsuse ja peaministri tegevuse toetamise programm

Tulemusvaldkond	Tõhus riik
Tulemusvaldkonna eesmärk	Eesti on uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne riik
Valdkonna arengukava/ Programmi nimi	Eesmärgid seatakse vastavalt pikaajalisele arengustrateegiale „Eesti 2035“ Vabariigi Valitsuse ja peaministri tegevuse toetamine
Programmi eesmärk	Valitsuse tegevuseesmärgid on ellu viidud
Programmi periood	4 aastat (2022-2025)
Peavastutaja (ministeerium)	Riigikantselei
Kaasvastutajad (oma valitsemisala asutused)	-
Kaasvastutaja ministeerium ja selle valitsemisala asutused (ühisprogrammi puhul)	-

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsuse ja peaministri tegevuse toetamise programmiga panustatakse tõhusa riigi tulemusvaldkonna eesmärgi „Eesti on uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne riik“ saavutamisse.

Programm hõlmab Vabariigi Valitsuse töö planeerimise toetamist, riigi strateegilise planeerimise korraldamist ja koordineerimist, istungite ja valitsuskabineti nõupidamiste ettevalmistamist ja korraldamist, peaministri nõustamist ja abistamist, valitsuse ja peaministri kommunikatsiooni korraldamist, Euroopa Liidu asjade koordineerimist, Vabariigi Valitsuse julgeolekukomisjoni töö korraldamist, riigi julgeoleku ja riigikaitse juhtimise koordineerimist, Teadus- ja Arendusnõukogu teenindamist ning avaliku teenistuse tippjuhtide värbamise, valiku, hindamise ja arendamise korraldamist.

2. Programmi eesmärk ja mõõdik

Vabariigi Valitsuse teeb ja viib ellu mõjusaid, tõhusaid ja mõistetavaid otsuseid

- Eesti on uuendusmeelne, teadmiste loomist ning kasutamist väärtustav riik, kus ühiskonnaelu korraldatakse uute, inimesekesksete ja tõhusate tehnoloogiate abil. Õigus- ja maksukeskkond ning valitsemiskorraldus soosivad ühiskonna sidusust, uute lahenduste kasutuselevõttu, innovatsiooni ja paindlikku riigivalitsemist. Avalikud teenused on taustal toimivad ja etteaimavad ning andmeruum kaitstud. Eesti riigikorraldus ja inimeste osalus selles on trende loov ja eeskujuks teistele riikidele.
- Eesti on usaldusväärne riik oma kodanikele ning väärtustatud partner rahvusvahelises suhtluses. Riigi valitsemine on avatud ehk võimu teostatakse avalikes huvides ausalt ja läbipaistvalt, järgides õigusriigi põhimõtteid ning tagades inimeste põhiõigused ja vabadused. Eesti on valvatud ja kaitstud, maailmas tuntakse meid hästi ja riigi rahvusvaheline positsioon on tugev.

- Eesti on inimesekeskne riik, kus poliitikakujundamine on koosloomeline ja inimesed saavad osaleda oluliste otsuste tegemisel. Avalikud teenused on kvaliteetsed ja kättesaadavad sõltumata elukohast ning suurendavad inimeste heaolu ja turvalisust.

Möödiku nimi	Algtase (2018)	2020	2021	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)	Sihttase (2025)
/Täidesaatva võimu võimekus ¹ /	/6,8/	/6,7/	/kasvab/	/kasvab/	/kasvab/	/kasvab/	/kasvab/

3. Programmi eelarve

Eelarve jaotus	2021 eelarve	2022 eelarve	Muutus (eur)	Muutus (%)	eelarve		
					2023	2024	2025
Tulud	856	916	60	7%	422		
Kulud	-15 721	-14 592	1 129	-7%	-12 561	-12 063	-12 046
sh välistoetused ja kaasrahastus	-854	-916	62	7%	-401	0	0
sh amortisatsioon	-972	-972	0	0%	-972	-972	-972
Investeeringud	-9 091	-8 021	1 070	-12%	-33	0	0
sh välistoetused ja kaasrahastus	-42	-42	0	0%	-33	0	0

4. Hetkeolukorra analüüs

Riigikantselei eesmärk on toetada Vabariigi Valitsust ja peaministrit poliitika kujundamisel ja elluviimisel ning seista hea, tõhusa ja avatud riigivalitsemise eest.

Valitsuse eesmärkide saavutamist võivad takistada ministeeriumide tegevuste killustatus ja kohati puudulik koostöö. Samuti on ministeeriumide koostöö ja infovahetus valitsuse otsuste ettevalmistamisel ning elluviimisel ebaühtlane ega võimalda alati tõhusat otsustamist ja lahendust.

Avalikkuse teadlikkuse kasv ja kõrgemad ootused valitsuse tegevusele nõuavad suuremat koostööd, aga ka põhjalikumate mõjuanalüüside tegemist. Ka huvirühmade oskuslik kaasamine ja avaliku sektori innovatsiooni edendamine võimaldavad parandada valitsuse otsuste ettevalmistamise kvaliteeti ning suurendavad otsustamise tõhusust.

Riigi strateegilise planeerimise korraldamise ja koordineerimise ülesanne on toodud Rahandusministeeriumist üle Riigikantseleisse ning asutuste koostöös on valminud strateegia „Eesti 2035“, et anda ühtne suund eri valdkondade poliitikakujundajatele ja otsustajatele ning eurorahade kasutamisele. Algatatud on pilootprojekt andmepõhise otsustusprotsessi kujundamiseks ja juurutamiseks.

¹ Executive Capacity http://www.sgi-network.org/2019/Governance/Executive_Capacity

Eesti Euroopa Liidu Nõukogu eesistumise järel on kasvanud Euroopa Liidu poliitika elluviimise suutlikkus ja tugevnenud Eesti rahvusvaheline kuvand, mis võimaldab Eestil olla eestkõneleja ka endale olulistes küsimustes, sealhulgas digivaldkonnas.

Eestis on toetus Euroopa Liidule suur, aga teadlikkus selle toimimisest ning otsuste mõistmine on vähene. Eesti Euroopa Liidu Nõukogu eesistumise järel tekkinud pingelangus võib tuua kaasa lüngad Eesti esindamisel ning Euroopa Liidu poliitika kujundamisel ja rakendamisel, seda muu hulgas tingimustes, kus Brexiti ja Eesti arengu tulemusel ka eelarvevahendite hulk eeldatavalt väheneb. Ühendkuningriigi Euroopa Liidust lahkumise tõttu on vaja otsida uusi koostöökohti ja -vorme oluliste Euroopa liitlastega ning tihendada suhteid Saksamaa ja Prantsusmaaga igal tasandil ja igas valdkonnas.

Riigikantselei koordineerib julgeoleku teemasid Vabariigi Valitsuse julgeolekukomisjoni ja selle nõukogude kaudu. Alates 2017. aastast töötab Riigikantseleis riigi situatsioonikeskus. Situatsioonikeskus tagab peaministrile, valitsuse liikmetele ja teistele asjakohastele asutustele ja isikutele 24/7 teadlikkuse riigi julgeoleku olukorrast. Koostöös teiste asutustega jälgib, koondab, hindab, analüüsib ja esitab keskus teavet Eesti julgeolekut mõjutavate sündmuste, arengute, ohtude ja riigi käsutuses olevate võimete kohta. See eeldab laia riigikaitse valdkondade põhjalikku tundmist, sh spetsiifilistes valdkondades nagu küberjulgeolek.

Riigikaitse valdkonnas lähtub Eesti laiast käsitusest, mille kohaselt riigi kaitsmine ning selleks valmistumine on paljude asutuste ja inimeste ülesanne. Riigi tõhus kaitse tagatakse nii sõjaliste kui ka mittesõjaliste võimete, ressursside ja tegevustega nii avalikust, era- kui ka kolmandast sektorist. See eeldab Riigikantseleilt väga head tööd koordineerida riigikaitse arengukava ja riigi kaitsetegevuse kava kaudu riigikaitse võimete, ressursside ja tegevuste riigiülesest planeerimist.

Riigikantseleisse on plaanis koondada, lisaks riigikaitsele kriisidele, ka hädaolukordade lahendamise planeerimine, et tugevdada Riigikantselei koordineerivat rolli veelgi. Alates 2020. a märtsist on Riigikantselei toetanud valitsust ja peaministrit koroonaviiruse levikust tingitud hädaolukorra ja eriolukorra lahendamisel ning riigiülese tegevuse koordineerimist strateegilise tasandil. Hädaolukordade lahendamise planeerimise ja koordineerimise ülesande andmine Riigikantseleile on koroonakriisi näitel muutunud veelgi asjakohasemaks.

Küberjulgeoleku valdkonna aina suurenev roll maailmas eeldab vastava riigiülese koordineerimise võime arendamist ka Riigikantseleis.

Valitsuse eesmärkide elluviimine sõltub paljuski avaliku teenistuse tippjuhtide kompetentsusest ja pühendumusest. Riigikantselei tippjuhtide kompetentsikeskuse poolt tehtav süsteemne ja järjekindel töö tippjuhtide värbamisel, valikul, hindamisel ja arendamisel võimaldab leida avalikku teenistusse tugevaid tippjuhte ning toetada nende arengut ja koostööd lähtuvalt valitsuse strateegilistest eesmärkidest. Jätkuvalt tuleb pingutada selle nimel, et avalik teenistuse oleks atraktiivne ja konkurentsivõimeline tööandja juhtidele ning Eesti juhid oleksid esindatud ka rahvusvaheliste organisatsioonide tippametikohtadel.

5. Programmi tegevused

Vabariigi Valitsuse ja peaministri tegevuse toetamine

Riigikantselei eesmärk on toetada Vabariigi Valitsust ja peaministrit poliitika kujundamisel ja elluviimisel ning seista hea, tõhusa ja avatud riigivalitsemise eest.

Valitsuse eesmärkide elluviimine sõltub otseselt täidesaatva võimu võimekusest, mida mõõdetakse valitsuse juhtimisvõime indikaatoriga.

Möödiku nimi	Algtase (2018)	2020	2021	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)	Sihttase (2025)
/Täidesaatva võimu võimekus ² /	/6,8/	/6,7/	/kasvab/	/kasvab/	/kasvab/	/kasvab/	/kasvab/

Toetatakse Vabariigi Valitsust ja peaministrit poliitika kujundamisel ja elluviimisel ning aidatakse tagada head riigivalitsemist, sealhulgas aastatel 2022–2025:

Valitsuse poliitika paremat planeerimist ja koordineerimist toetava strateegia „Eesti 2035“ rakendamiseks tihendatakse koostööd ministeeriumide ja huvirühmadega ning jätkatakse Riigikantselei strateegiabüroo arendamisega riigi strateegilise planeerimise kompetentsikeskuseks.

Riigikantselei jätkab riigi otsustusprotsessi toetamise võime arendamist, mis põhineb kogutud andmetel, andmeanalüüsil ja nüüdisaegsel tehnoloogial. Riigikantselei jätkab avaliku sektori innovatsiooni juurutamist valitsussektoris.

Koostöö ja infovahetuse edendamiseks, aga ka avalikkuse paremaks kaasamiseks jätkub riigi koosloome keskkonna väljatöötamine, mis on muuhulgas planeeritud ka avatud valitsemise partnerluse tegevuskavasse, et kaasata partnereid väljastpoolt valitsusasutusi.

Käivitamist vajavad uus Euroopa Liidu rahastamisperiood ja sellega seotud meetmed. Jätkatakse Tallinna digitaalvaldkonna tippkohtumise korraldamist ning pööratakse süsteemsemat tähelepanu Euroopa Liidu kommunikatsioonile.

Endiselt on vaja parandada riigikaitse ja julgeolekualast olukorradeadlikkust, seejuures valmib 2021. a situatsioonikeskuse taristu. Samaaegselt viiakse ellu riigikaitse arengukava strateegilise kommunikatsiooni osa.

Lõpule on jõudmas riigikaitse arengukava koostamine aastateks 2021-2030 ning kavas on Eesti julgeolekupoliitika aluste uuendamine ning uue riigi kaitsetegevuse kava koostamine. Jätkuvalt on vaja tösta Riigikantselei kompetentsi küberjulgeoleku valdkonnas, pidades silmas laia riigikaitse vajadusi.

Riigikantselei võtab 2021. aasta 1. juulist Siseministeeriumilt üle kriisireguleerimise koordineerimise ülesande. Samuti algab uue, riigi kriisideks valmisolekut reguleeriva, tervikliku seaduse koostamine, mis koondab riigikaitse seaduse, erakorralise seisukorra ja hädaolukorra seaduse.

Avaliku teenistuse tippjuhtide kompetentsuse ja pühendumuse taseme tõstmiseks ning koostöö parandamiseks jätkatakse eesmärgipäraste arendustegevuste läbiviimisega, s.h. arenguprogrammiga tippjuhtide digivõimekuse tõstmiseks. Plaanis on kaardistada tippjuhtide töö väärtuspakkumine ning toetada juhtide kandideerimist rahvusvaheliste organisatsioonide tippametikohtadele.

6. Programmi juhtimiskorraldus

Programmi eesmärgi saavutamise eest vastutab Riigikantselei ning peamised partnerid on kõik ministeeriumid. Programmi eesmärgi saavutamine on tihedalt seotud valdkondlike arengukavadega.

² Executive Capacity http://www.sgi-network.org/2019/Governance/Executive_Capacity

Iga lõppenud aasta kohta koostatakse programmi tulemusaruanne, mis on sisendiks riigivalitsemise valdkonna tulemusaruandesse. Riigisekretär esitab tulemusaruande projekti Rahandusministeeriumile 1. aprillil. Lõplik tulemusaruanne esitatakse 31.mail.